

# Natuurwaardenonderzoek Centrumplein e.o. in Almelo

In het kader van de Flora- & Faunawet

## Colofon

Natuurwaardenonderzoek Centrumplein e.o. in Almelo

In het kader van de Flora- & Faunawet

Uitgevoerd door:       Natuurbank Overijssel  
Auteur:                 Ing. P. Leemreise

Opdrachtgever:        Gemeente Almelo  
Contactpersoon:        dhr. A. van der Staak

Projectnummer en versie: 703, versie 1.0		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 16 november 2015
Ligging projectgebied: Almelo, Centrumplein e.o.		

Correspondentieadres:  
Postbus 206  
7480 AE Haaksbergen  
[info@natuurbankoverijssel.nl](mailto:info@natuurbankoverijssel.nl)



[@natuurbankOverijssel](https://twitter.com/natuurbankOverijssel)

## Samenvatting

Er zijn concrete plannen voor de herontwikkeling van een deel van de binnenstad van Almelo. Om de wettelijke consequenties in het kader van de Flora- en faunawet in beeld te brengen hebben medewerkers van Natuurbank Overijssel het plangebied onderzocht op het voorkomen van beschermde flora- en faunasoorten. Op basis van een voorstudie (veldbezoek en literatuuronderzoek) is gekozen voor specifiek onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen en nestelende Huismussen en Gierzwaluwen in het plangebied.

Uit onderzoek is gebleken dat er vogels in het plangebied nestelen en dat een solitaire Gewone Dwergvleermuis een zomer- en paarverblijf bezet in één van de te slopen gebouwen. Van de in het gebied nestelende vogels (niet zijnde Huismussen of Gierzwaluwen) zijn uitsluitend de bezette nesten beschermd, niet de oude nesten of nestplaats. Voor het verstoren/vernietigen van bezette vogelnesten kan geen ontheffing van de verbodsbepalingen verkregen worden waardoor werkzaamheden die leiden tot het verstoren/vernietigen van vogelnesten buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd dienen te worden. Nesten van de Huismus en de Gierzwaluw zijn jaarrond beschermd.

Een Gewone Dwergvleermuis bezet een zomer- en paarverblijf in één van de te slopen gebouwen. Deze verblijfplaats is strikt beschermd volgens de Ff-wet en mag uitsluitend met een ontheffing ex. art. 75C van de Ff-wet verstoord/vernietigd worden. Mits tijdig tijdelijke- en duurzame maatregelen genomen zijn die het behoud van het functionele leefgebied van deze soort garanderen, mag de verblijfplaats verstoord/vernietigd worden. Met inachtneming van bezette nesten en de verblijfplaats van de Gewone Dwergvleermuis heeft de voorgenomen activiteit geen wettelijke consequenties in het kader van de Ff-wet. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

Het plangebied ligt niet in of direct naast gronden die tot de EHS, beschermd natuurgebied of waardevolle waterloop. De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal en heeft geen negatief effect op deze gebieden. De instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied, de kwaliteitsdoelen van de waterloop en de kernkwaliteiten van de EHS worden door de voorgenomen activiteit niet aangetast. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing, watervergunning of natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

1. In het te slopen gebouw zijn te beschermen vleermuizen aangetroffen
2. 2 Voor dat tot sloop overgegaan kan worden zal er een ontheffing artikel 75C Flora- en faunawet aangevraagd moeten worden en te zijn verleend.
3. Om voor een ontheffing artikel 75c Flora- en faunawet in aanmerking te kunnen komen zullen maatregelen getroffen moeten zijn waarmee de functionaliteit van het leefgebied in stand blijft. Tijdelijk kan dit door middel van het ophangen van vleermuiskasten en uiteindelijk duurzaam door het integreren van een of meer vleermuisverblijven in de nieuw te bouwen gebouwen.

## Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	4
2.1 Ligging van het plangebied .....	4
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	5
2.3 Voorgenomen activiteiten .....	5
2.4 Vaststellen van de invloedssfeer.....	6
3 Gebiedsbescherming .....	6
3.1 Algemeen.....	6
3.2 Natura 2000-gebied .....	6
3.3 Ecologische Hoofdstructuur .....	7
3.4 Waterlopen uit de Kaderrichtlijn water.....	7
3.5 Slotconclusie .....	8
4 Methode.....	9
4.1 Algemeen.....	9
4.2 Onderzoeksmethode per soortgroep.....	10
4.3 Verwachting .....	11
4.4 Volledigheid van de inventarisatie en houdbaarheid van de resultaten.....	11
5. Resultaten .....	12
5.1 Algemeen.....	12
6 Wettelijke consequentie.....	14
6.1 Algemeen.....	14
6.2 Toetsingskader .....	14
6.3 Wettelijke consequenties per soort.....	14
7. Conclusie.....	16
8. Literatuur.....	17

## **1. Inleiding**

Er zijn concrete plannen voor de herontwikkeling van een deel van de binnenstad van Almelo. Om de wettelijke consequenties in het kader van de Flora- en faunawet in beeld te brengen hebben medewerkers van Natuurbank Overijssel het plangebied onderzocht op het voorkomen van beschermde flora- en faunasoorten. Op basis van locatie specifieke eigenschappen, kenmerken en omstandigheden, een voorstudie (veldbezoek en literatuuronderzoek) is gekozen voor specifiek onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen en nestelende Huismussen en Gierzwaluwen in het plangebied.

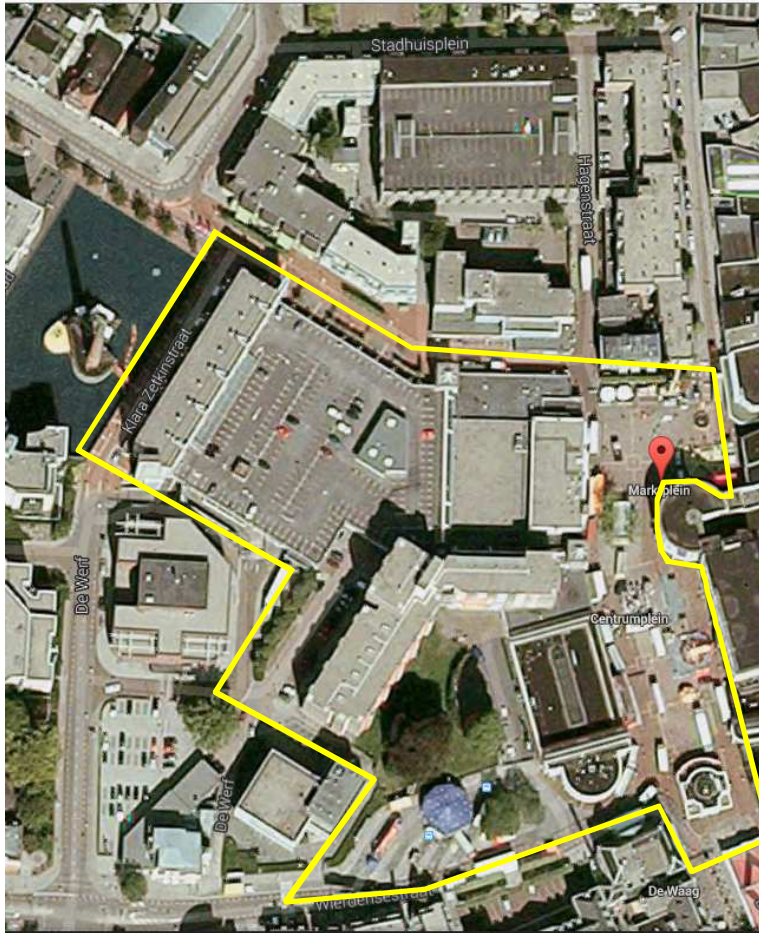
Er is in het onderzoeksgebied eveneens gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren, nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten, die door de uitvoering van de voorgenomen activiteiten vernield of verstoord worden. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermd leefgebied van dieren in de directe omgeving van het plangebied, beschermd natuurgebied en de ecologische hoofdstructuur.

Voorliggend rapport beschrijft het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet, de resultaten van het onderzoek en de wettelijke consequentie van de voorgenomen activiteit.

## **2. Beschrijving van het onderzoeksgebied**

### **2.1 Ligging van het plangebied**

Het plangebied is gesitueerd in de binnenstad van Almelo en wordt grofweg begrensd door Klara Zetkinstraat, Rosa Luxemburgstraat, Marktplaats en Wierdensestraat. Op onderstaande afbeelding wordt het plangebied in detail weergegeven.



Globale ligging van het plangebied in de omgeving. Het plangebied wordt met de gele lijn aangeduid.

## 2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing en verharding en slechts voor een klein deel uit ‘groen’ in de vorm van gazon en enkele bomen. In het plangebied staan hoogbouw met detailhandel-kantoren op de begane grond en woningen erboven, een woonflat en een parkeergarage. Onderstaande foto’s geven een indicatie van het plangebied.



Locatie van de verblijfplaats en detail van de invliegopening.

## 2.3 Voorgenomen activiteiten

Er zijn concrete plannen voor de herontwikkeling van het plangebied. De huidige bebouwing moet daarbij wijken voor openbare ruimte, oppervlaktewater en nieuwe bebouwing.

De volgende activiteiten worden onderscheiden:

- Slopen huidige bebouwing

- Herinrichting van het plangebied; o.a. nieuwbouw (t.b.v. wonen en werken), doortrekken waterboulevard, aanleg compacte havenkom

## 2.4 Vaststellen van de invloedsfeer

Naast een negatief effect op soorten in het onderzoeksgebied, kan het zijn dat de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten buiten het onderzoeksgebied. Dit effect buiten het plangebied noemen we de invloedsfeer. De omvang van de invloedsfeer wordt bepaald door de aard en omvang van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie en de gevoeligheid van soorten op de veroorzaakte effecten. De gevoeligheid van soorten en/of soortgroepen kan onderling verschillen. Bij het vaststellen van de invloedsfeer wordt uitgegaan van de meest gevoelige soort.

### *Beoordeling van de invloedsfeer van de voorgenomen activiteit:*

De invloedsfeer van de voorgenomen activiteiten wordt als lokaal beschouwd. Mogelijk zijn tijdens de sloop- en bouwfase geluid, trilling of stof waarneembaar buiten het plangebied, maar deze effecten zijn incidenteel en kortdurend en hebben geen negatief effect op beschermde soorten buiten het plangebied. Vanwege de lokale invloedsfeer wordt het onderzoeksgebied gelijk gesteld aan het plangebied.

## 3 Gebiedsbescherming

### 3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het mogelijke effect van de voorgenomen activiteit op beschermd natuurgebied en de Ecologische Hoofdstructuur.

### 3.2 Natura 2000-gebied

Natura 2000 betreft een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden. De provincie Overijssel kent 26 natuurgebieden die een Europese erkenning hebben. De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000.

De bescherming van Natura2000-gebied wordt geregeld via de Natuurbeschermingswet. Provincies vormen het bevoegd gezag voor de duurzame veiligstelling van deze gebieden in hun provincie. Voor activiteiten die leiden tot aantasting van de duurzame instandhouding van deze gebieden dient een natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

### *Ligging t.o.v. beschermd natuurgebied*

Het plangebied ligt niet in of direct naast een Natura2000-gebied. Het meest dichtbij gelegen Natura2000-gebied ligt acht kilometer ten westen van het plangebied.

### *Effectbeoordeling*

Het plangebied ligt niet in, of direct naast Natura2000-gebied. De invloedsfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal. Dat wil zeggen dat de voorgenomen activiteit geen negatief effect op gebieden erbuiten heeft. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied worden door de voorgenomen activiteit niet negatief beïnvloed.

### *Conclusie*

Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen Natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

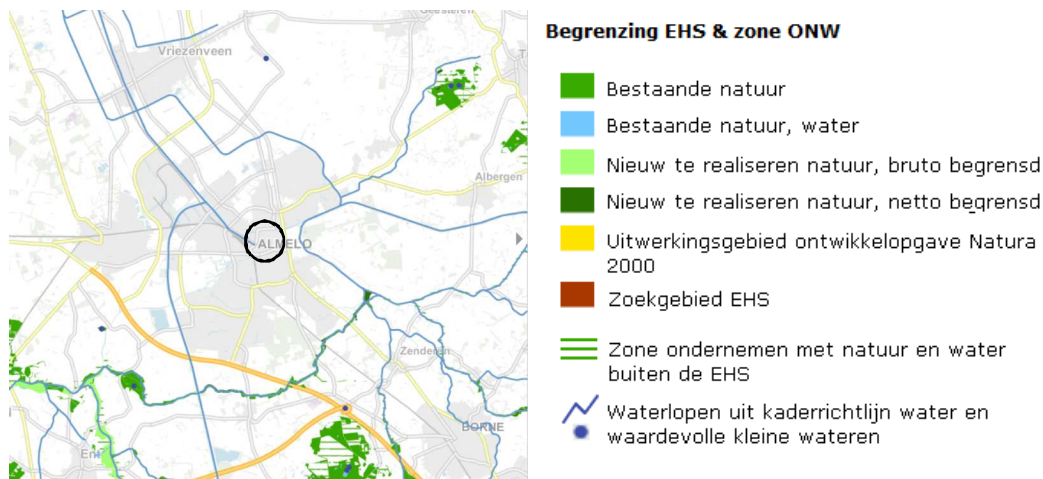
### 3.3 Ecologische Hoofdstructuur

Provincies zijn verantwoordelijk voor de veiligstelling en ontwikkeling van de Ecologische Hoofdstructuur in hun provincies. De beoordeling of de voorgenomen activiteit past in de EHS dient met name uitgevoerd te worden in de afweging van een 'goede ruimtelijke ordening' als onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing. De aanwezigheid van beschermde planten en dieren is daarbij niet van belang.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op „behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden“ van de EHS waarbij we tevens zoveel mogelijk rekening houden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. De kernkwaliteiten binnen de EHS zijn natuurkwaliteit, landschappelijke kwaliteiten en beleving van rust. Voor ontwikkelingen die niet passen binnen de doelstelling van de EHS is geen ruimte, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang waar niet op een andere manier aan kan worden voldaan. Daarbij hanteren we de zogenaamde EHS-spelregels: herbegrenzing van de EHS, saldering van negatieve effecten en toepassing van het compensatiebeginsel. Het „nee, tenzij“-principe en de overige spelregels hebben wij opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening. Er is door toepassing van de spelregels ruimte voor het aanpassen van de begrenzing als daarmee de doelen op een betere manier kunnen worden bereikt.

#### Ligging t.o.v. de EHS

Het plangebied ligt niet in de EHS en het grenst niet direct aan gronden die tot de EHS behoren. Op onderstaande kaart wordt de ligging van de EHS in de omgeving van het plangebied weergegeven.



Ligging van de EHS nabij het plangebied. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid.

#### Effectbeoordeling

Het plangebied ligt buiten de EHS en de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal waardoor de voorgenomen activiteit geen negatief effect op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS heeft.

#### Conclusie

Het plangebied ligt niet in- of direct naast de EHS. Vanwege de lokale invloedssfeer heeft de voorgenomen activiteit geen negatief effect op de EHS. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

### 3.4 Waterlopen uit de Kaderrichtlijn water

In Nederland vertaalt de Rijksoverheid de Kaderrichtlijn Water (KRW) in landelijke beleidsuitgangspunten, kaders en instrumenten. De Minister van Infrastructuur en Milieu is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de KRW. Zij is dit mede namens de andere rijkspartijen en in nauw overleg met provincies, waterschappen en gemeenten. In het Bestuursakkoord Water is de samenwerking in het waterbeheer en -beleid tussen deze partijen vastgelegd.



Per stroomgebied moet in 2009 in stroomgebiedsbeheerplannen zijn aangegeven hoe de waterkwaliteit kan worden verbeterd. Nederland is verdeeld over vier internationale stroomgebiedsdistricten: Rijn, Maas, Schelde en Eems. Tot een stroomgebiedsdistrict behoort niet alleen het water van de hoofdrivier, maar al het water in het betreffende gebied.

#### *Ligging nabij waardevolle waterloop*

Er liggen geen waardevolle waterlopen in- of direct naast het plangebied. Op onderstaande afbeeldingen wordt de ligging van waardevolle waterlopen in de omgeving van het plangebied weergegeven.



*Ligging van waardevolle waterlopen in de omgeving van het plangebied. Het plangebied wordt met de ster aangeduid.*

#### *Effectbeoordeling*

De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal waardoor de voorgenomen activiteit geen negatief effect op waardevolle waterlopen buiten het plangebied heeft.

#### *Conclusie*

Het plangebied ligt niet in- of direct naast een waardevolle waterloop en de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op de kwaliteitsdoelen van waardevolle waterlopen.

### **3.5 Slotconclusie**

Het plangebied ligt niet in- of direct naast de EHS, beschermd natuurgebied of waardevolle waterloop. De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal en heeft geen negatief effect op beschermde gebieden of waterlopen erbuiten. De instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied, de kwaliteitsdoelen van de kaderrichtlijn water en de kernkwaliteiten van de EHS worden door de voorgenomen activiteit niet aangetast. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing, watervergunning of natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteit uit te mogen voeren in overeenstemming met deze wetgeving.

## 4 Onderzoeksmethode

### 4.1 Algemeen

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het onderzoeksgebied onderzocht op het voorkomen van beschermde planten en dieren en de potentiële aanwezigheid van deze soorten (geschiktheid van het gebied voor de desbetreffende soorten). Het gebied is tien maal bezocht in de periode maart-september 2015 waarbij specifieke aandacht is besteed aan vleermuizen en Gierzwaluw en Huismus in het gebied. Er zijn verder geen andere aanvullende onderzoeken uitgevoerd. De inventarisaties zijn te voet in het terrein uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden. In dit hoofdstuk wordt de gehanteerde onderzoeksmethode beschreven om de functie van het plangebied voor beschermde soorten vast te kunnen stellen.

### Onderzoeksvragen

Voorliggende rapportage vormt de verslaglegging van veldbiologisch onderzoek in een deel van het stadscentrum van Almelo. Het onderzoek is uitgevoerd om antwoord te kunnen geven op onderstaande onderzoeksvragen:

1. Welke beschermde flora- en faunasoorten benutten het plangebied als functioneel leefgebied? Welke functie heeft het plangebied voor deze beschermde soorten? Wat is hun verspreiding en in welke aantallen komen ze in het gebied voor?
2. Wat is de wettelijke consequentie van de voorgenomen activiteit in het kader van de Flora- en faunawet (verder Ff-wet genoemd) overtreden?

Naast veldonderzoek is ook gekeken naar bestaande inventarisatiegegevens, zoals informatie uit verspreidingsatlassen, de Nationale Database Flora & Fauna en websites als [www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl) en [www.telmee.nl](http://www.telmee.nl).

De bezoeken zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. In onderstaande tabel worden de verschillende bezoeken nader uitgewerkt.

bezoekdatum	tijdstip	Doel	Weersomstandigheden
10-3-2015	12:00-13:20	Verkenning onderzoeksgebied, broedvogels	Half bewoekt
1-4-2015	9:00-10:30	Broedvogels	Geschikt; geen details genoteerd
28-4-2015	8:00 – 10:00	Broedvogels	Geschikt; geen details genoteerd
18-6-2015	21:00-23:00	Zomerverblijfplaats-kraamkolonie vleermuis + Gierzwaluw & Huismus	Half bewolkt , 14 °C, wind 1-2 Bft
10-7-2015	0:15-1:00 4:00 – 5:00	Zomerverblijfplaats-kraamkolonie vleermuis	bewolkt, wind 1-2 Bft, 13°C
12-7-2015	21:00-22:30	Zomerverblijfplaats-kraamkolonie vleermuis + Gierzwaluw & Huismus	Bewolkt, 19 °C, wind 2-3 Bft
19-7-2015	23:00-0:30	Zomerverblijfplaats-kraamkolonie vleermuis	Half bewolkt, 22 °C, wind 2-3 Bft
22-8-2015	23:00-1:00	zomer- , paar- winterverblijfplaats vleermuis	
9-9-2015	21:00-22:00	paarverblijfplaats	Bewolkt, 16 °C, wind 1-2 Bft
21-9-2015	20:30-21:30	paarverblijfplaats	Bewolkt, 15 °C, wind 2-3Bft

Tabel 1. Bezoekdata en weersgesteldheid

## 4.2 Onderzoeksmethode per soortgroep

### Flora en vegetatie

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde planten. De onderzoeksperiode is geschikt voor floristisch onderzoek. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan een goede inschatting gemaakt worden van de potentie van het onderzoeksgebied en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

### Vogels

Er zijn vijf bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht voor het in kaart brengen van de broedvogels. Daarbij is specifieke aandacht besteed aan het onderzoeken van de functie van het gebied voor de Huismus en Gierzwaluw. Voor het vaststellen van bezette nesten van de Gierzwaluw zijn twee avondbezoeken aan het gebied gebracht omdat Gierzwaluwen 's avonds de nestplaats binnenvliegen om er te slapen en Gierzwaluwen soms vanuit de nestplaats roepen. De onderzoeksperiode is geschikt om alle in Nederland voorkomende broedvogels vast te stellen.

### Vleermuizen

In ons land komen enkele vleermuissoorten voor die hoofdzakelijk bouwwerken benutten als verblijfplaats. Dit zijn de Gewone Dwergvleermuis, de Laatvlieger, de Gewone Grootoorvleermuis en de Meervleermuis. De Meervleermuis is de meest zeldzame van deze soorten. In mindere mate bezet ook de Ruige Dwergvleermuis verblijfplaatsen in het onderzoeksgebied. Gelet op de aard en omvang van de bebouwing, is het mogelijk dat vleermuizen de gebouwen benutten als zomer-, paar-, winterverblijfplaats en als kraamkolonie.

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Pettersson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Door middel van het computerprogramma Batsound is een nadere analyse uitgevoerd. Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaamenstelling, aantallen en de functie aan de verblijfplaats.

Er zijn zeven verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in juni-juli zijn uitgevoerd om zomerverblijfplaatsen en kraamkolonies op te sporen, het bezoek op 22 augustus is uitgevoerd om zwermenden vleermuizen als indicatie voor een winterverblijfplaats op te sporen en de bezoeken in september zijn uitgevoerd om paarverblijven van vleermuizen op te sporen.

De bezoeken zijn gestart rond zonsondergang tot 2 uur na zonsondergang en gestart ruim voor zonsopkomst tot een half uur voor zonsopkomst. De toegepaste onderzoeksmethode is gebaseerd op het vleermuisprotocol 2014 zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) en de Zoogdierverseniging.

### Grondgebonden zoogdieren

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde grondgebonden zoogdieren. Er is gekeken naar graaf, vraat-, krabsporen, uitwerpselen, prooiresten, pootafdrukken, haren en holen. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar grondgebonden zoogdieren.

### Amfibieën & reptielen

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van amfibieën en reptielen. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar amfibieën en reptielen.

### **Dagvlinders**

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van dagvlinders omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde dagvlindersoorten ontbreekt.

### **Libellen**

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van libellen omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde libellensoorten ontbreekt.

### **Kevers en mieren**

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van beschermde kevers en mieren omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde kever- en mierensoorten ontbreekt.

### **Vissen en kreeftachtige**

Het onderzoeksgebied niet onderzocht op het voorkomen van vissen en kreeftachtige omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde vissensoorten en kreeftachtigen ontbreekt.

## **4.3 Verwachting**

Op basis van bronnenonderzoek, locatie specifieke eigenschappen, kenmerken en omstandigheden, bouwstijl en gebruikte bouwmaterialen, aard, omvang en gebruik van het onderzoeksgebied, lijkt het onwaarschijnlijk dat er beschermde soorten worden aangetroffen uit de volgende groepen:

- Kevers
- Vissen en kreeftachtigen
- Vaatplanten
- Libellen
- Dagvlinders
- Grondgebonden zoogdieren
- Amfibieën
- Reptielen

Mogelijk komen wel de volgende soortgroepen in het gebied voor:

- Vogels
- Zoogdieren (vleermuizen)

## **4.4 Volledigheid van de inventarisatie en houdbaarheid van de resultaten**

Een volledig onderzoek naar de functie van een gebouw/gebied voor vleermuizen, bestaat uit vier bezoeken in de periode juni-september, waarbij de bezoeken in juni-juli geschikt zijn om zomer- en kraamkolonies vast te stellen en het bezoek in augustus geschikt is om indicatief gedrag voor de aanwezigheid van een winterverblijfplaats waar te nemen. De functie van het gebouw als kraam- en winterverblijfplaats kan op basis van het uitgevoerde onderzoek niet vastgesteld worden.

Een volledig onderzoek naar de functie van een gebied voor Huismussen en Gierzwaluwen bestaat uit minimaal drie verschillende bezoeken in de periode maart-juli.

De houdbaarheid van verspreidingsgegevens is aan een maximale periode gebonden. Voor de verspreidingsgegevens van licht beschermde soorten (of het ontbreken hiervan), wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermde soorten als vleermuizen en vogels geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens nog voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen.

## 5. Resultaten

### 5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de relevante bevindingen van het onderzoek weergegeven.

#### Broedvogels

Er zijn tijdens het veldonderzoek enkele bezette vogelnesten in het plangebied waargenomen (Houtduif en Zwarte Kraai). Een Houtduif nestelde in een smalle leilinde aan de noordzijde van het plangebied en een Zwarte Kraai nestelde in een solitaire boom in het plantsoen naast het busstation. Mogelijk nestelen er stadsduiven in de te slopen flats en een Merel in de dichte vegetatie of jong boompje naast het busstation. Er zijn in het gebied geen territoria/nesten van de Huismus en Gierzwaluw vastgesteld.

#### Vleermuizen

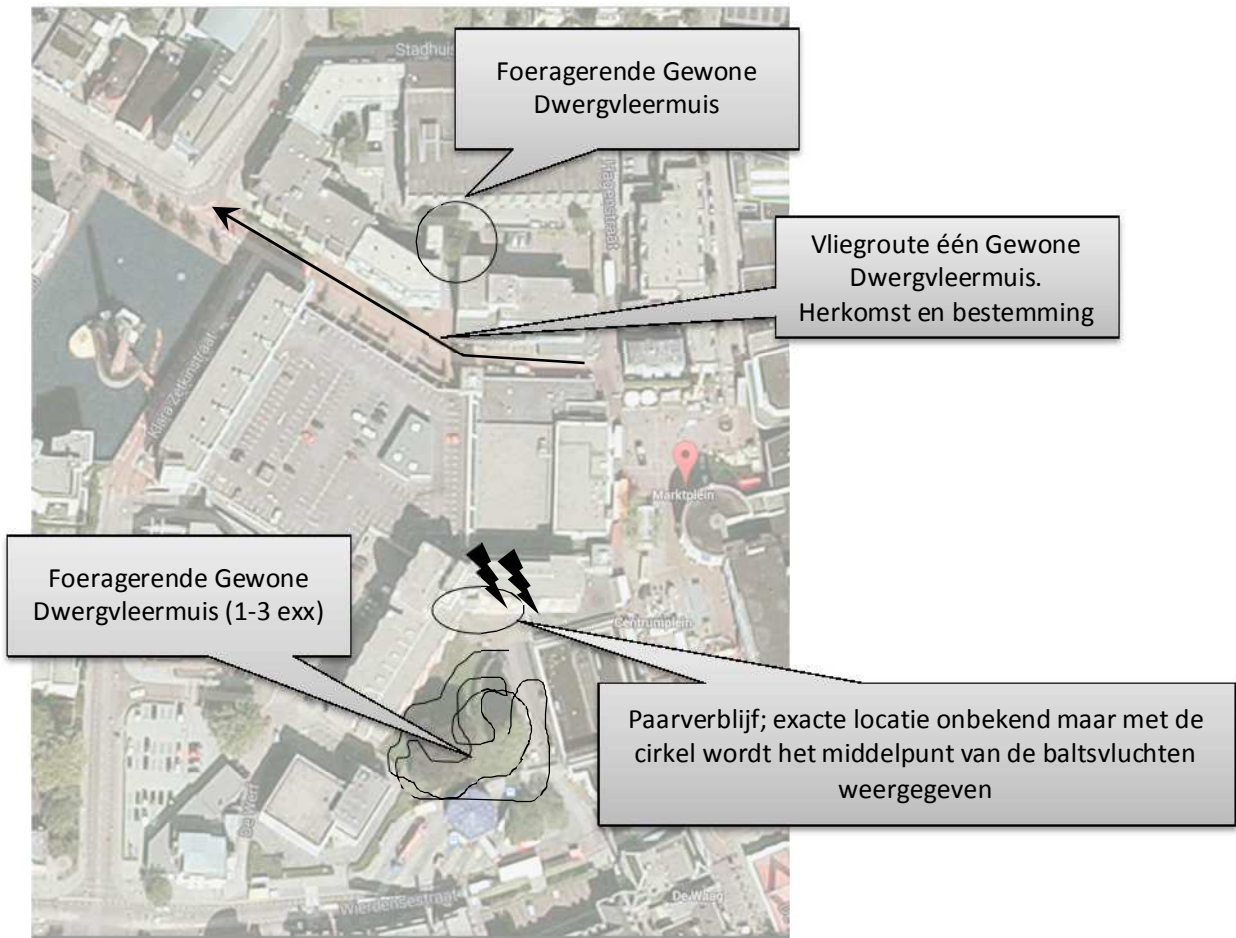
Tijdens alle bezoeken zijn enkele (1-3) foeragerende Gewone Dwergvleermuizen waargenomen in het plantsoen naast het busstation. Er zijn maximaal drie individuen tegelijkertijd waargenomen. Tijdens het bezoek van 18 juni werd een foeragerende Gewone Dwergvleermuis waargenomen net ten noorden van het plangebied en vloog een Gewone Dwergvleermuis in noordwestelijke richting over de Rosa Luxemburgstraat.

De exacte verblijfplaatsen van de vleermuizen zijn helaas niet vastgesteld, maar een langdurig baltsend mannetje rond een gebouw tijdens beide bezoeken in september wijst op de aanwezigheid van een zomer-paarverblijf in het gebouw. De vleermuis vloog langdurig rondjes aan de zuidzijde van het gebouw ter hoogte van de 2<sup>e</sup>-3<sup>e</sup> etage op de plek waar het gebouw een knik maakt.

Gewone Dwergvleermuizen kunnen een verblijfplaats bezetten in de holle spouw, achter gevelbetimmeringen en loodslabben en open dilatatievoegen. Mogelijk bezetten de andere foeragerende vleermuizen een verblijfplaats buiten het plangebied. Op onderstaande afbeelding worden de waarnemingen van de vleermuizen weergegeven.

Het plantsoen aan de zuidzijde van het plangebied wordt als foerageergebied benut door enkele Gewone Dwergvleermuizen. Deze soorten foerageren vermoedelijk tijdelijk in het plantsoen, net na het verlaten van hun verblijfplaats en net voor het binnenvliegen van hun verblijfplaats. Gelet op de omvang, inrichting en gevoerde beheer heeft het plantsoen een geringe betekenis als foerageergebied.

Het plangebied vormt geen verbindende schakel in een lijnvormig landschapselement en vormt daarom geen onderdeel van een vliegroute van vleermuizen.



Waarnemingen van vleermuizen in het plangebied.



Globale aanduiding van het vastgestelde paarverblijf.

### Overige soorten

Er zijn tijdens het onderzoek geen andere beschermde soorten waargenomen die een functionele relatie hadden met het onderzoeksgebied. Tijdens de avondronden in september zijn enkele roepende struiksprinkhanen in de beplanting bij het busstation waargenomen. Deze soort maakt voor de mens onhoorbare geluiden, maar deze worden door de batdetector prima weergegeven. De aanwezigheid van de struiksprinkhanen heeft geen wettelijke consequenties.

## 6 Wettelijke consequentie

### 6.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt de wettelijke consequentie besproken van het effect van de voorgenomen activiteit op aangetroffen beschermde soorten.

### 6.2 Toetsingskader

Sinds de inwerkingtreding van de AMvB artikel 75 (d.d. 26-2-2005), is de beschermde status van dieren en planten opgedeeld in drie tabellen. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 is geldt een algemene vrijstelling indien er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling en/of bestendig beheer. Voor verstoren van soorten uit tabel 2 van de Ff-wet geldt deze vrijstelling ook, mits er gewerkt wordt volgens een door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland goedgekeurde gedragscode<sup>1</sup>. Soorten uit tabel 3 zijn beschermd. Voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot verstoring, verwonden of het doden van soorten is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing is ook noodzakelijk voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot het verstoren, verwonden of het doden van soorten wanneer er niet gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling, zij het dat wel zorgvuldig gehandeld moet worden. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland goedgekeurde gedragscode. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaarrond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Vogels en vleermuizen staan vermeld in tabel 3 van de Ff-wet. Voor het mogen verstoren/vernielen van bezette vogelnesten, het verwonden/doden van vogels en vleermuizen en het verstoren/vernielen van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen is een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Ff-wet vereist.

### 6.3 Wettelijke consequenties per soort

#### Vleermuizen; verblijfplaatsen

Door de voorgenomen activiteit gaat een zomer- en paarverblijf van een solitaire Gewone Dwergvleermuis verloren. Om deze verblijfplaats te mogen verstoren/vernielen is een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Ff-wet vereist. Onderdeel van deze ontheffingsprocedure zijn mitigerende maatregelen om onnodig lijden van vleermuizen te voorkomen en behoud van het functionele leefgebied te garanderen door het aanbieden van vervangende verblijfplaatsen in nieuwbouw.

Het verkrijgen van een ontheffing voor het mogen verstoren/vernielen van een zomer-/paarverblijfplaats van deze soort is een formaliteit mits tijdig voldoende tijdelijke- en duurzame vervangende verblijfplaatsen aangeboden worden. Gezien de ligging in de binnenstad van Almelo lijkt dat geen probleem. De Ff-wet vormt geen belemmering voor uitvoering van de voorgenomen activiteit mits tijdig een ontheffing verkregen wordt.

#### Foeragegebied

Het plangebied heeft een geringe betekenis als foeragegebied van vleermuizen. Door de voorgenomen activiteit wordt deze betekenis niet negatief beïnvloed.

#### Vliegroutes

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een vliegroute voor vleermuizen. Het onderzoeksgebied heeft geen wettelijke consequentie voor vliegroutes van vleermuizen.

---

<sup>1</sup> Een gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Een gedragscode biedt enkele vrijstellingen, maar daar staan soms bepaalde verplichtingen tegenover.

## Broedvogels

Er nestelen vermoedelijk ieder voortplantingsseizoen vogels in het plangebied. Daarbij gaat het om soorten waarvan uitsluitend de bezette nesten beschermd zijn, niet de oude nesten of nestplaats. Gelet op de aard van de voorgenomen activiteit kan geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Ff-wet verkregen worden omdat de voorgenomen activiteit niet als een in de wet genoemd 'belang' wordt beschouwd. Werkzaamheden die leiden tot het verstoren/vernielen van bezette nesten dienen buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode om nestplaatsen van vogels (bomen, struiken, dichte vegetatie en gebouwen) te verstoren/verwijderen is doorgaans augustus – februari. Stads- en Houtduiven kunnen echter tot in november bezette nesten hebben. Geadviseerd wordt om een schouw uit te voeren om zeker te zijn dat geen bezette nesten verstoord/vernield worden als gevolg van de werkzaamheden.

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*	aandachtspunt
Vogels	Houtduif, Zwarte Kraai, stadsduif	<i>Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren</i> <i>Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren</i>	Gebouwen slopen & groen verwijderen buiten voortplantingsperiode van vogels.
Vleermuizen; functionaliteit van het leefgebied (foerageergebied + vliegroutes)	Gewone dwergvleermuis	Niet van toepassing	geen
Vleermuizen; vaste verblijfplaats	Gewone Dwergvleermuis	<i>Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren</i> <i>Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren</i> <i>Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen</i>	Gebouw slopen buiten de winterrustperiode
Overige soorten	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen

\* Toelichting verbodsbepalingen tabel:

*Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd*

*Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten*

*Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren*

*Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren*

*Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen*

*Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren*

*Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan*

Tabel 2. Aangetroffen of verwachte beschermde soorten die mogelijk geschaad worden.



## 7. Conclusie

Uit onderzoek is gebleken dat er vogels in het plangebied nestelen en dat een solitaire Gewone Dwergvleermuis een zomer- en paarverblijf bezet in één van de te slopen gebouwen. Van de in het gebied nestelende vogels zijn uitsluitend de bezette nesten beschermd, niet de oude nesten of nestplaats. Voor het verstoren/vernielen van bezette vogelnesten kan geen ontheffing van de verbodsbepalingen verkregen worden waardoor werkzaamheden die leiden tot het verstoren/vernielen van vogelnesten buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd dienen te worden.

Een Gewone Dwergvleermuis bezet een zomer- en paarverblijf in één van de te slopen gebouwen. Deze verblijfplaats is strikt beschermd volgens de Ff-wet en mag uitsluitend met een ontheffing van de Ff-wet verstoord/vernield worden. Mits tijdelijke- en duurzame maatregelen genomen worden die het behoud van het functionele leefgebied van deze soort garanderen, mag de verblijfplaats verstoord/vernield worden. Met inachtneming van bezette nesten en de verblijfplaats van de Gewone Dwergvleermuis heeft de voorgenomen activiteit geen wettelijke consequenties in het kader van de Ff-wet. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

Het plangebied ligt niet in of direct naast gronden die tot de EHS, beschermd natuurgebied of waardevolle waterloop behoren. De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal en heeft geen negatief effect op deze gebieden. De instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied, de kwaliteitsdoelen van de waterloop en de kernkwaliteiten van de EHS worden door de voorgenomen activiteit niet aangetast. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing, watervergunning of natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

## 8. Literatuur

- Broekhuizen, S. (et al.). 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. K.N.N.V. Uitgeverij, Utrecht.
- Dietz, C., Nill, D. 2009. Vleermuizen; alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion.
- Douma, M., et al. 2011. De zoogdieren van Overijssel. Uitgeverij Profiel Bedum.
- Heusden, W.R.M., S.J. Vreugdenhil. 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.
- Ministerie van LNV., 2005 (herzien 2009). Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure.
- Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: Acta Chiropterologica, 8(2): 391-401, 2006.
- Van Dijk A.J. & Boel A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

## Internet

- [www.vleermuizenindestad.nl](http://www.vleermuizenindestad.nl)
- [www.vleermuis.net](http://www.vleermuis.net)
- [www.zoogdiervereniging.nl](http://www.zoogdiervereniging.nl)